

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra hudební výchovy

Historie hudebních spolků v Dubňanech

Bakalářská práce

Vendula Blahová

vedoucí práce: PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.

Olomouc 2023

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně pod dohledem vedoucího bakalářské práce a s použitím uvedených pramenů a literatury.

V Olomouci dne 16.4. 2022

PODĚKOVÁNÍ

V první řadě děkuji vedoucí mé bakalářské práce PaedDr. Leně Pulchertové, Ph.D. za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích i vypracování bakalářské práce. Dále bych chtěla poděkovat mé rodině za podporu při studiu.

Obsah

Úvod.....	6
1. Město Dubňany.....	8
1.1. Geografické vymezení města	8
1.2. Kulturní život města	9
1.2.1. Krojovaný ples	9
1.2.2. Fašaňk	10
1.2.3. Košť vín	11
1.2.4. Hody	11
1.2.5. Perníčková beseda u cimbálu	12
1.3. Historie a význam ZUŠ pro kulturní život regionu.....	12
1.4. Významné hudební osobnosti – Ludvík Poděšť.....	13
2. Folklorní soubory.....	15
2.1. Historie a význam národopisných souborů ve městě Dubňany.....	15
2.1.1. Dúbravěnka	15
2.1.2. Dúbrava	17
2.1.3. Starší Dúbrava	20
2.1.4. Slovácký krúžek	20
2.1.5. Drmolice.....	22
2.2. Cimbálové muziky.....	23
2.2.1. Vývoj cimbálové muziky.....	23
2.2.2. CM Dúbrava.....	24
2.2.3. CM Vyšicko.....	25
3. Pěvecké sbory	26
3.1. Veselá sedma	26
3.2. Ligniťan	26
3.3. Mužský pěvecký sbor	26
3.4. Sboreček z Dubňan	27
3.5. Chrámový sbor	28
3.6. Dětský sbor při ZŠ	28

4. Dechové soubory.....	29
4.1. Ligniřan.....	29
4.2. Slovácká dechová hudba Vonička.....	30
4.3. Slovácká dechová hudba Přespolanka	31
5. Další hudební tělesa.....	32
5.1. Orchestr	32
5.2. Skupiny VEGA, TRITON, UNIZONO	32
Závěr	33
Použitá literatura a zdroje	34
Přílohy	
Anotace	

Úvod

Téma Historie hudebních spolků v Dubňanech jsem si zvolila, jelikož je mi tohle téma velmi blízké. Od malička jsem žila hudbou. Nejprve pasivně pouze prozpěvováním si lidových písní či posloucháním dědečků, jak hrají na trubku či na harmoniku a později, v mladším školním věku, i aktivně. Na prvním stupni základní školy jsem objevila školní pěvecký sbor a hned po pár zkouškách jsem věděla, že tohle je to, čemu se chci dále věnovat. Toto téma jsem si tedy vybrala z toho důvodu, že mi přišlo pozoruhodné, jaký byl život ještě před několika desetiletími a tím pádem bych se ráda dozvěděla, jak to vypadalo i v hudebních spolcích. Jak se doba odrážela v hudbě, jak fungovaly spolky v minulosti, kolik měly soubory standartně členů a další zajímavosti o nich.

Jak už jsem zmínila, v mých hudebních začátcích byla pouze pěvecká činnost. Na konci základní školy k tomu přibýly klávesy, na střední škole poté klavír, flétna a kytara. Cesta na vysokou školu byla také jasná. Chtěla jsem se věnovat hudbě. Zde jsem se věnovala hře na klavír a sólovému zpěvu.

Hlavním cílem práce je popsání hudebního života v Dubňanech v historických souvislostech a ve všech možných aspektech. Taktéž zmapování každého hudebního spolku a podání stručného přehledu o jeho významu a funkci od jeho založení až po jeho ukončení či současnost.

První kapitola je zaměřena na město Dubňany. Zde popíšeme nejen jeho geografické a národopisné zařazení a čím je tohle město proslulé a známé, ale také se zaměříme na kulturní život města, nejznámější akce během roku, představíme základní uměleckou školu a hudebního skladatele Ludvíka Poděště. V další kapitole popíšeme veškeré folklorní soubory, kde se blíže seznámíme s národopisnými soubory a cimbálovými muzikami. Třetí kapitola se zabývá pěveckými sbory, kde nahlédneme ke sborům již neaktivním, ale zároveň se podíváme i na sbory aktuálně fungující. Ve čtvrté kapitole přiblížíme dechové soubory a jejich vývoj od počátků až po současnost. Poslední kapitola se soustředí na další hudební tělesa, která jsou již neaktivní, ale stojí za zmínku, jelikož byly součástí hudebního života města Dubňany.

Celá bakalářská práce se tedy bude zabývat pojmy jako je hudební spolek, historie, ale také pojmy soubor, kroužek, základní umělecká škola, folklorní soubor, národopisný soubor, pěvecký sbor, cimbálová muzika, hudební skupina a hudební skladatel.

Jelikož není tolik knih, ze kterých bych mohla čerpat, čerpala jsem z materiálů a kronik souborů, využila jsem rozhovorů se členy či vedoucími spolků, dále jsem pracovala i s webovými stránkami jednotlivých souborů, či jsem zhlédla národopisný dokument *Za Dubňany za dědinú*.

1. Město Dubňany

1.1. Geografické vymezení města

Město Dubňany leží v jižní části Dolnomoravského úvalu a svým umístěním spadá do jihomoravského kraje. Jeho sousedy jsou obce Mutěnice, Svatobořice-Mistřín, Hovorany, Milotice, Ratiškovice, a v poslední řadě také okresní město Hodonín, od něhož Dubňany leží vzdušnou čarou cca šest kilometrů. K roku 2023 obývá toto město téměř sedm tisíc obyvatel. V okolí města, zejména na jihu, východě a západě, můžeme najít rozsáhlý lesní komplex zvaný *Doubrava*. Ten je vymezen od Zbrodských rybníků, které leží u Mutěnic až k městu Bzenec. Součástí města jsou části Jarohněvice se stávající stezkou pro cyklisty, původně železniční tratí, dále Horní huť s bývalou sklárnou *HK Atol – Sklárna Moravia*, bývalou konzervárnou *MORAVANKA, a.s.* a dalšími bývalými zemědělskými objekty. V rámci města můžeme zmínit i již nepoužívané doly Josef, 1. máj, 1. máj II, které se rozprostírají po okrajích města, a které ukončili svou činnost v roce 1994. I přes pojmenování všech ulic, z předešlých generací, zejména našich prarodičů, dosud přetrvává rozdělení města na části Vrchní konec, Dolní konec, Fabián, Jarohněvice, Horní huť a sídliště. Geologicky můžeme toto město zařadit do vídeňské neogenní pánve, která obsahuje část Rakouska, poté postupuje na jihovýchodní Moravu a Jihovýchodní Slovensko. Přibližně středem této pánve prochází moravská ústřední prohlubeň, ve které se nachází lignitová sloj, označená podle názvu města jako dubňanská. Ve městě můžeme najít dva potoky. Jeden je nazýván *Rumzovský járek*, který protéká rybníkem *Nálezným* a pak se vlévá do *Kyjovky*. Druhým potokem je *Kyjovka*, která se vlévá do rybníku *Jarohněvického*. Mezi obcemi Dubňany a Mutěnice se nachází vinařská oblast *Dubňanská hora*, která je úzce spjata s lidovými tradicemi i folklorem, a mezi Dubňanami a Miloticemi je rozsáhlá vinařská oblast *Šidleny*. Toto město je tedy nejvíce známé vinohrady a hornictvím. Národopisně město Dubňany řadíme do Moravského Slovácka, konkrétně do části zvané Dolňácko. Podle lidových kulturních znaků (zejména krojů) spadá do jihokyjovské oblasti, která se vyznačuje živým lidovým uměním.¹

¹ MADĚRYČ, Pavel. *Dubňany: 1349-1964-1999: minulost a současnost moravskoslováckého města: 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem*. Dubňany: MěÚ, 1999.

1.2. Kulturní život města

Lidové tradice a kultura v Dubňanech má kořeny v hospodářství, čímž se lidé živili. Mezi významné kulturní akce tenkrát patřily dožínky, sklizně kukuřice, či dračky², kdy se vždy po práci oslavovalo. Později, v době Rakouska Uherska, moc akcí nebyvalo. Jen jednou ročně přijel kolotoč, kde se pak následně konala muzika. Hudební dění se vyskytovalo například u odvodů, svateb, a dalších podobných akcí. Následně zde svou roli hrálo hornictví a sklárna. Nedílnou součástí folklorního dění a kulturních zážitků ve městě Dubňany je i část rozléhající se mezi Dubňanami a sousedními Mutěnicemi, nazývaná se *Dubňanská hora*. Jedná se o vinařskou osadu, oblast, která přispívá k rozvoji folkloru, jelikož téma vína a vinohradnictví se objevuje v mnoha místních písních. Toto místo je spojeno i s některými hudebními spolky z Dubňan, kdy například v roce 2001 Mužský sbor s vedoucím Josefem Mackem zorganizoval postavení a vysvěcení sochy svatého Urbana, patrona vinařů, právě v této vinařské oblasti. V dnešní době jsou lidové tradice uchovávány prostřednictvím mládeže v různých folklorních souborech, kapelách, nebo pěveckých sborech, která je vedena zkušenými dospělými. V průběhu roku jsou zde typické akce. Zima se značí časem adventním, kdy se konají akce Mikulášská, Vánoční koncert, Cimbálová beseda u perníčku, pořádaná národopisným souborem Dúbrava, Štěpánská obchůzka, Novoroční obchůzka a plesy. Na jaře probíhají Velikonoce, setkání mužských sborů, Přehlídka dětských cimbálových muzik, Den Matek a Pálení čarodějnic. Léto je typické konáním festivalů. Mezi nejvýznamnější festivaly, kterých se dubňanské spolky účastní, patří *Dolňácký festival Milotice*, *Mezinárodní folklorní festival Mistrín*, *Slovácký rok v Kyjově* a další festivaly v zahraničí. Podzim je spojen s hody, vinobraním a sklizní.

1.2.1. Krojovaný ples

Krojovaný ples se koná každým rokem v lednu či únoru. Letos se konal 25.2. a k jeho pořadatelům můžeme zařadit ženský národopisný soubor *Drmolice* společně s Městem Dubňany. Jak z názvu vyplývá, krojovaný

² Dračky jsou slováckým označením oddělování peří od stopek per u ptactva. Probíhaly pozdě na podzim nebo v zimě.

ples je pro všechny nadšence folkloru, kteří si chtějí tradice udržovat. Návštěvníky jsou převážně členové dubňanských hudebních spolků. Vždy je zajištěn program, letos byl ples zahájen předtančením Moravské besedy. Jako doprovod k tanci vždy hraje cimbálová či dechová muzika, letos se doprovodu účastnila dechová muzika Vracovjáci. Místem pro konání tohoto plesu je sál Kulturního domu v Dubňanech.

1.2.2. Fašaňk

Fašaňk začíná poslední nedělí po masopustu (v únoru) a končí Popeleční středou³. Během těchto tří dnů se konaly různé zábavy, ale účastnit se jich mohl pouze ten, kdo byl na mši svaté. Součástí zábavy byl obřad, takzvaný řetaz, který někde probíhal jen v pondělí, někde i v neděli. Ten nabýval v dědinách různých podob. Dubňanský řetaz vypadal tak, že si dívky stoupily do půlkruhu, dva chlapci drželi kytičky a talířek a další dva měli víno. Mezi těmito dvojicemi byla židle, kam si postupně sedaly všechny dívky po zavolání chlapci. Jakmile k nim dívka přišla, tak zaplatila (bylo zvykem platit muzice na celý rok), chlapci jí nalili vína a následně ji zvedli na židli nad hlavu. Tímto způsobem se vystřídaly všechny dívky. V úterý se skákávalo na konopě. V podstatě se jednalo o to, že kdo si jak vysoko naskáče ve fašaňk na konopí, tomu takové vyroste. Při tom chlapci zpívali píseň *Fašaňku, fašaňku*. Večer poté následovala další zábava, která bývala zakončena pochováním basy, což je obřad začínající kolem půlnoci, kdy muži položili doprostřed sálu na dvě židle basu, přehodili přes ni prostěradlo. U ní se sešli všichni přítomní, zpívali světské komické písně. Následně se zazvonilo na činely a jeden z přítomných polil basu pivem. Po skončení vynesli basu z hospody a rozešli se všichni tichem domů. Dnes se tradice fašaňku stále uchovává, účastní se jí většinou členové národopisných souborů, kteří se převlékají do různých masek a chodí po dědině.

³ Popeleční středa je středa před Velkým Pátkem, jedná se o první den postní doby.

1.2.3. Košt vín

Košť vín se každoročně koná v místní hale Sportcentra Želva v Dubňanech, a to v neděli před Velikonočním pondělím. Ochutnávají se vzorky vína nejen místních vinařů. Jako doprovod se vždy volí cimbálová muzika či vystoupení některého z dubňanských spolků, což je krásné obohacení při degustaci vína.

1.2.4. Hody

Za hody je považováno oslavení a vzpomínání na den posvěcení kostela. To se událo v Dubňanech 13. října roku 1885. Kvůli hospodářským pracím se nejprve hody posunuly na listopad, avšak po několika diskusích o počtu krojovaných, jež se kvůli chladnějšímu počasí snižoval, byl termín hod přesunut na původní datum, tedy na říjen. To se začalo uplatňovat od roku 1986. Celé hody trvají tři dny, tedy od neděle do úterý a bývají označovány jako martinské⁴. V hodovou neděli se schází jak krojovaní, tak i veřejnost (dříve pouze chasa⁵ s muzikanty) před kulturním domem, odkud začíná pochod pro stárku. Před domem stárky stárek zazpíval z písně *Tluču, tluču* první dvě sloky, načež mu stárka za oknem odpověděla třetí a čtvrtou slokou. Následně vyšla z domu a předala stárkovi klobouček. Odtud se průvod vydal zpět ke kulturnímu domu, kde po příchodu hody pokračovaly. Večer se zde konala hodová zábava. V pondělí dříve obcházeli chlapi se zpěvem dědinu⁶ a domy, kde bydlela děvčata. Sbírali různé jídlo a pití, které následně večer po obchození dědiny, jelikož nebylo zvykem chodit na pondělní večeri domů, rozdávali před hospodou. V úterý odpoledne sbírali stárce po dědině pro muzikanty obilí, jelikož bylo zvykem, že muzikanti hráli za obilí. Večer poté bývala další zábava, která končila až k ránu. Dnes neděle probíhá ve stejném duchu, v pondělí už většinou zůstávají na tzv. dozvuky pouze krojovaní.

⁴ Slavily se následující neděle po 11. listopadu.

⁵ Chasa je označení pro skupinu lidí, která se podílí na organizaci hodů.

⁶ Dědina je synonymum pro menší město.

1.2.5. Perníčková beseda u cimbálu

Tato akce se koná každoročně na místním kulturním domě, a to 25. prosince, tedy na první svátek vánoční. Jejím účelem je oslavit právě první svátek vánoční a celkově adventní období za příjemného posezení u dobrého vína a něčeho k zakousnutí. Pěkným zpestřením je hudební doprovod, jak jistě z názvu vyplývá, a to doprovod cimbálovou muzikou. Minulý rok byl tento večer doprovázen cimbálovou muzikou *Dur*. Součástí večera je také soutěž o nejlepší perníček. Tuto akci každoročně pořádá národopisný soubor Dúbrava nebo Dúbravěnka.

1.3. Historie a význam ZUŠ pro kulturní život regionu

Základní umělecká škola v Dubňanech působí od 1. října 1995. Do té doby se realizovaly na místním kulturním domě hudební kurzy pod vedením pana učitele Pavla Varmuži a pana Tomáše Hanáka. O tyto kurzy byl velký zájem, a díky přibývajícím zájemcům o výuku těchto kurzů se zastupitelstvo města rozhodlo o založení Základní umělecké školy.

Prvním ředitelem byl již zmíněný Pavel Varmuža. Stávající ředitelkou je Mgr. Klára Strýčková.

Tato škola se zabývá vzděláváním žáků ve dvou uměleckých oborech, kterými jsou tedy obory hudební a výtvarný. Hudební obor se skládá z několika oddělení a to jsou oddělení klávesové⁷, smyčcové⁸, kytarové⁹, dechové¹⁰, bicí, pěvecké¹¹, a poté komorní hru¹² a oddělení lidových nástrojů¹³. Každý z těchto oddělení se poté zabývá výukou nabízených činností. Nabídka oborů je tedy velmi rozmanitá a celkem nabízí výuku ve 22 různých kurzech.

Výtvarný obor působí od roku 1997 a zabývá se celkovým rozvojem žáků ve výtvarných disciplínách.

Nově, tedy od roku 2022 základní umělecká škola nabízí také taneční obor, který je zaměřen pro děti od 5 do 14 let a zabývá se rozvojem harmonického pohybu

⁷ Klávesové oddělení nabízí hru na klavír a varhany.

⁸ Smyčcové oddělení nabízí hru na housle, violu, violoncello a kontrabas.

⁹ Kytarové oddělení se zabývá hrou na kytaru, elektrickou kytaru a baskytaru.

¹⁰ Dechové oddělení je rozděleno na dřevěné nástroje, kde nabízí hru na klarinet, flétnu a saxofon, a následně na žesťové nástroje, kde se žáci mohou účastnit hry na trubku, pozoun, baskřídlouku a tubu.

¹¹ Pěvecké oddělení se zabývá sólovým a sborovým zpěvem.

¹² Komorní hra zahrnuje cimbálovou muziku a skupiny Mladý Band a J:R:Band.

¹³ Oddělení lidových nástrojů je zaměřeno na hru na cimbál.

dětí, vedení k vyšší pohybové a taneční koordinaci a rozvíjení hudebního a prostorového cítění.

Učitelé připravují své žáky i na talentové zkoušky, ke studiu na konzervatořích či uměleckých školách.

Škola pořádá koncerty a vystoupení svých žáků, absolventské koncerty. Mimo to se účastní různých vernisáží, výstav, soutěží, přehlídek, představení a koncertů, kde se žáci většinou umístí ve vrchních příčkách nejen v krajských kolech.

Na základě spolupráce a zájmu mezi jednotlivými obecními úřady sousedních měst začaly postupně vznikat další pracoviště ve městech Ratíškovice, Svatobořice-Mistřín a poslední vzniklo v obci Rohatec.¹⁴

1.4. Významné hudební osobnosti – Ludvík Poděšť

Ludvík Poděšť se narodil 19. prosince roku 1921 v Dubňanech. Své hudební nadání zdědil po matce, jež hrála na klavír. V roce 1932 začal navštěvovat *Státní reálné gymnázium Josefa Klvani v Kyjově* a zároveň začal navštěvovat hodiny hudby u profesora Slezara. Jeho hudební nadání bylo velmi rozmanité¹⁵.

V průběhu jeho studia na gymnáziu založil v Dubňanech studentský orchestr, který byl typický a zajímavý tím, že dostával a hrál taneční skladby z not, které v té době zdarma dostával od nejlepšího tanečního orchestru v českých zemích, a to od R.A. Dvorského se svými *Melodyboys*. Po rozpadu tohoto orchestru vzniklém válečnými okolnostmi vznikl na popud Ludvíka Poděště pěvecký sbor *Veselá sedma*. V roce 1940, kdy měl po maturitě, začal navštěvovat brněnskou konzervatoř a to konkrétně do kompoziční třídy Jaroslava Kvapila¹⁶. Válečné okolnosti v roce 1942 mu však nedovolily ve studiu pokračovat, a tak došlo k jeho nasazení. Po skončení druhé světové války se však vrací zpět na konzervatoř a začal navštěvovat i Filozofickou fakultu na Masarykově univerzitě a studoval tam hudební vědu. Ještě předtím, než stihl absolvovat na konzervatoři a ukončit studium na univerzitě, pracoval již jako hudební referent v rozhlasu v Brně. Zde se pustil i do komponování písni souboru pro mládež *Radost*. V tomto období Ludvík Poděšť vydává písně, které můžeme označit jako masové. Mezi tyto písně patří

¹⁴ ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA DUBŇANY [online]. [cit. 25.2.2023]. Dostupné z: <https://www.zusdubnany.cz/>

¹⁵ Hrál na klavír, fagot, harmoniku, saxofon, kytaru, navíc působil ve studentském orchestru.

¹⁶ Jaroslav Kvapil studoval skladbu u Leoše Janáčka na brněnské varhanní škole.

například *Jde Frantík kolem zahrádky*, *Všichni jsme mladí*, *Haviřská mazurka*, *Dobry den* a další písně, kterých vydal okolo stovky. Tyto písně byly velmi oblíbené zejména v 50. letech a byly hrány i v rozhlasech. V letech 1953-1956 se stal uměleckým vedoucím *Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého*. Soubor se proslavil i zvýšil svou úroveň díky písním, které pro tento soubor Ludvík Poděšť napsal. V letech 1959–1961 se stal vedoucím hudebního vysílání Československé televize. V padesátých letech přicházejí prvky taneční a jazzové hudby. Ludvík Poděšť se snažil stávajícím podnětům přizpůsobit. Dokladem jsou jeho taneční písně. Nevytvářel pouze písně, ale zabýval se také skládáním filmové hudby. Mezi díla z této oblasti můžeme zmínit rapsodicky vážnou hudbu k filmu *Advent*, či veselé melodie z filmu *Zítřka se bude tančit všude* nebo *Valčík pro milion*. K jeho další tvorbě patří i opery, jako jsou *Hrátky s čertem* na námět Jana Drdy nebo zhudebnění *Apokryf* od Karla Čapka. V roce 1966 Ludvík Poděšť opouští Česko a odjíždí se svou ženou do Maroka. Snažil se poznat tamější hudební kulturu. Zde vydal dvě symfonické skladby: *Hamada* a *Tartita*, které dokazují jeho zaujetí tamější hudbou. Avšak krátce před premiérou *Tartity*, 27. února 1968, náhle zemřel. Je pochován v Praze na Slavíně.

Snad největší znalec jeho díla Dr. Petar Zapletal o něm napsal: „*I když Ludvík Poděšť nezajížděl často do rodné obce, přesto vzpomínky na rodný kraj byly stále živé: „ ... at' se usadím kdekoliv a poznám cokoliv nového, když mne něco chytí za srdce, tak se mi to v muzice objeví po slovácku. To už tak vždycky bude, děj se co děj...“*¹⁷

¹⁷ MADĚRYČ, Pavel. *Dubňany: 1349-1964-1999: minulost a současnost moravskoslováckého města: 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem*. Dubňany: MěÚ, 1999.

2. Folklorní soubory

2.1. Historie a význam národopisných souborů ve městě Dubňany

Národopisné a zároveň i folklorní soubory v Dubňanech hrají velkou roli. Jejich cílem a snahou je uchovávat lidové tradice a zvyky, nejen v hudební oblasti, naší i dalším generacím. Tyto tradice a zvyky se nám dochovávají od našich předků a byla by škoda na ně dále nevzpomínat. Zabývají se místními tradicemi a hudbou, ale také tradicemi a hudbou z okolí. Mezi nejznámější národopisné soubory v Dubňanech patří *Dúbravěnka*, *Dúbrava* a ženský národopisný soubor *Drmolice*. K již neaktivním spolkům patří níže zmíněný *Slovácký krúžek*.

2.1.1. Dúbravěnka

Dětský národopisný soubor Dúbravěnka vznikl na základě nápadu vedoucího NS¹⁸ Dúbravy, pana Milana Tománka. Na tento popud se v roce 1986 rozhodla založit paní Ludmila Maradová se svou dcerou Ludmilou dětský národopisný soubor Dúbravěnka¹⁹, který měl za úkol připravit malé tanečnický a zpěváky jako dorost pro Dúbravu. Již v prvním roce působení soubor navštěvovalo 33 dětí, z toho byli pouze dva chlapci a zbytek děvčat. V průběhu několika měsíců se však soubor rozrostl až na 58 dětí, s čímž přibyl i počet chlapců. Dúbravěnka se účastnila různých akcí, jako jsou například MDŽ²⁰, Den horníků²¹, nebo Vinobraní, svými vystoupeními obohacovali i vánoční besídky, výroční schůze či besídky v domovech důchodců. Po dlouhou dobu soubor neměl žádnou doprovázející muziku, a tak vždy spolupracovali s muzikou, která doprovázela Dúbravu – s *Varmužovou cimbálovou muzikou*, cimbálovou muzikou *Vyšicko* a dechovou hudbou *Vonička*.

V roce 1989 se k souboru připojila učitelka mateřské školy Lenka Kúřilová a spolu s ní pracovnice městského úřadu Dubňany paní Jana Kaňová, které se ujaly vedení po paní Maradové. Obě dvě v tu dobu navštěvovali NS Dúbravu. Soubor se pod jejich vedením účastnil dalších vystoupení,

¹⁸ Národopisný soubor

¹⁹ Název tohoto souboru vznikl odvozením z názvu města Dubňany a zároveň i odvozením názvu národopisného souboru Dúbrava, což byl soubor pro dospělé. Dúbravěnka je tedy zdvojnásobením Dúbravy.

²⁰ Mezinárodní den žen, konaný 8. března

²¹ Den horníků se koná 9. září.

soustředění, festivalů, pořádal dětská odpoledne a jezdil na přehlídky i do zahraničí. Dúbravěnkou navštěvovaly děti od pěti až do patnácti let. S tímto souborem spolupracoval i nyní bývalý ředitel ZUŠ Pavel Varmuža. Na základě této spolupráce vznikly v průběhu tři dětské hudecké a jedna cimbálová muzika. Tyhle dvě vedoucí začaly děti učit i tance pro dospělé – skočnou²², glackavou, klapavou nebo slovenskou.

Od roku 1992 soubor začal provádět soustředění, které se konalo dvakrát do roka. Dnes mají děti soustředění jedenkrát ročně.

V roce 1995 Dúbravěnka společně s cimbálovými muzikami získala 2. místo na *Regionální přehlídce slováckých souborů* ve Strážnici a tím si získali i účast na *II. zemské přehlídce Moravských a Slezských dětských souborů* v Kroměříži. V roce 1999 vystupoval tento soubor na *III. zemské přehlídce*.

V roce 2002 se změnily vedoucí a jako nové se staly vedoucími členky, které dříve navštěvovaly Dúbravu, paní Pavla Horníčková, Lenka Benadová a Eva Příkazská. Tyto vedoucí obohatily program souboru o novější, modernější pásmo. Od roku 2008 byly vedoucími pouze Pavla Horníčková a Lenka Benadová, jelikož paní Eva Příkazská odešla.

V dnešní době se dětský soubor Dúbravěnka zabývá dětskými hrami, písněmi a tanci z místního regionu i okolí. Navštěvují je děti od pěti do patnácti let. Jejich nezbytnou součástí je kroj, o který se musí starat.

Vystupují nejen v České republice, ale i v zahraničí.

Od roku 2006 tento soubor pořádá *Kateřinskou besedu u cimbálu*, též známou jako *Perníčkovou besedu u cimbálu*, kam každoročně zvou nějaký dětský soubor z ČR. Zároveň v tomto roce soubor vydal CD s názvem *Na Dubňanských Lúkách*.

Od roku 2009 se soubor dal zahlédnout i na televizních obrazovkách, a to konkrétně v roce 2009, kdy ČT Ostrava natočila zkoušku Dúbravěnky a natočily rozhovor s dětmi i vedoucími. Poté v roce 2010 se soubor účastnil jednoho dílu hudebního pořadu *Sedmihlásky*, vysílaném na televizi NOE.

²² Tanec, který se vyskytuje ve dvojí podobě. Prvním typem je sólové, samostatné vyskakování chlapců s tleskáním jedné či oběma rukama do svých holínek. Druhý typem je dopomoc dívek při chlapeckém vyskakování.

Soubor vystupuje při různých akcích, jako je například Den matek, Vánoční koncert, výročí, setkání, Tří králové, Fašaňk, Přehlídka mužských sborů, Přehlídka mladých cimbálových muzik, Pálení čarodějnic, či hody a účastní se řady festivalů.

Zabývají se především tanci typické pro Jihokjovsko, tradicemi, zvyky, obřady a kladou důraz na svůj kroj.²³

2.1.2. Důbrava

Před vznikem Důbravy působil od roku 1938 v Dubňanech slovácký krúžek. Za rok vzniku slováckého krúžku však můžeme považovat rok 1953, jelikož do té doby měli akce jiný charakter. Bylo to seskupení asi 25 mladých lidí, kteří chtěli vytvořit národopisný soubor. Vedoucím tohoto krúžku se stal pan Vladimír Strýček. O rok později, v roce 1954 se však začali scházet další jedinci, kteří měli zájem o místní tradice a zvyky. Tento krúžek vedla paní Marie Kryštofová spolu se svým bratrem Josefem Kordulou. V roce 1955 se podařilo všechny tyto krúžky sloučit a vznikl *Sdružený závodní klub Ligniřan* s názvem *Slovácký krúžek*. Vedoucím zůstal pan Vladimír Strýček. Na jeho popud vznikla i cimbálová muzika při *Závodním klubu skláren Moravia*. V průběhu let po V. Strýčkovi soubor vedli Josef Macek²⁴, Jiří Dekař, Jaroslav Dohnálek, Bohumil Peterka či Vašek Horák. Soubor se zabýval písněmi a tanci z kyjovského Dolňácka. V 70. letech se krúžek objevil na folklorním festivalu ve Strážnici či na *Slováckém roku* v Kyjově. V roce 1977 vystupovali na *Slováckém roku* v Kyjově, ačkoliv po vystoupení se krúžek rozpadl. Důvodem bylo nepovedené vystoupení a nedostatečná podpora ze strany města. Soubor znovu obnovil svou činnost v roce 1978 po úmrtí pouze sedmnáctileté Jiřinky Kratochvílové, jejíhož pohřbu se účastnil i Slovácký krúžek. Poté se všichni sešli a bylo dohodnuto, že se činnost souboru znovu obnoví. Za

²³ BIMKOVÁ, Milada. *Za Dubňany, za dědinu: historie a současnost folklorního hnutí v Dubňanech a okolí*. Dubňany: Zd. Kaňa, 2013. ISBN 978-80-260-6791-7.

NÁRODOPISNÝ SOUBOR DÚBRAVĚNKA [online]. [cit.18.2.2023]. Dostupné z: <http://www.dubravenka.cz/>

Kronika národopisného souboru Důbravěnka

²⁴ Josef Macek je bývalý vedoucí mužského pěveckého sboru.

toho obnovení se zasloužily Jana Šuráňová a Jitka Mullerová. Tímto rokem tedy považujeme oficiální vznik Dúbravy (která ještě nebyla známá jako Dúbrava). Soubor však dostal do vedení manželský pár Přikrylových z Hodonína a nesl název *Soubor lidových písní a tanců Ligniřan*. Byl doprovázen cimbálovou muzikou Karla Hrubého a Varmužovou cimbálovou muzikou. Členové tohoto souboru byli mladí lidé, kteří však brzy založili rodinu a tím pádem počet členů klesal. To však změnila událost, kdy po svatbě zůstali členy manželé Kaňovi a soubor pomalu rostl. Soubor navštěvoval vystoupení a přehlídky, nejen u nás, ale i v zahraničí a to zejména v Německé demokratické republice. V letech 1985-86 se staly neshody mezi vedením a členy souboru, načež se soubor kvůli střetu generací rozpadl. V roce 1896 se však vedení souboru ujal Milan Tománek ze Strážnice. Dva roky na začátku jeho vedení mu pomáhala paní Jana Stehlíková. Udělal se nábor nových členů, soubor se zvětšil z původních dvaceti členů až na 41 členů a soubor se přejmenoval na národopisný soubor Dúbrava²⁵. Zkoušky se zvýšili na dvakrát týdně, členové zkoušeli intenzivněji, a tím pádem pozvedli úroveň celého souboru, mimo jiné obohatili svůj repertoár novými tanečními pásmy. V tomto období se soubor účastnil různých vystoupení, například při MDŽ²⁶, Dni horníků, Krojovaného plesu, hodů či besed u cimbálu, také festivalů ve Strážnici, Miloticích či Kyjově. Na akcích soubor doprovázely cimbálová muzika Pavla Borovičky, cimbálová muzika ze Strážnice, či Varmužova cimbálka. V roce 1993 kvůli pracovním povinnostem bohužel opustil soubor Milan Tománek a vedení převzali manželé Skočíkovi, jež byli členy Dúbravy, a jejichž hlavním cílem bylo zachování souboru na několik dalších let. V roce 1996 převzal vedení pan Zdeněk Kaňa, taktéž člen Dúbravy, s nímž vedla soubor od roku 2000 i Magdaléna Ottová. Ta se zabývala především choreografiemi a nácvikem tanců. V roce 1997 doprovázela Dúbravu cimbálová muzika Petry Ostřížkové a v letech 1997-1999 se Dúbrava společně s dalšími místními soubory účastnila na vzniku národopisného dokumentu *Za Dubňany za dědinú*, který byl vydán v roce 1999. V témže roce začala Dúbravu doprovázet CM Dúbrava s primášem Zdeňkem Kaňou

²⁵ Název Dúbrava je odvozen z názvu města Dubňany a lesů v okolí s názvem Doubrava.

²⁶ Mezinárodní den žen

mladším. Kolem let 2000 až 2001 došlo k takzvané generační výměně. Mnoho starších členů postupně ze souboru odcházelo, avšak přicházeli noví členové z Dúbravěnky. V tomto období se souboru dařilo, jelikož spoustu členů mělo dobré taneční základy z Dúbravěnky. V roce 2000 bylo souborem nahráno CD, které bylo určeno pouze pro potřeby souboru. O dva roky později se soubor prezentoval v Itálii na českém velvyslanectví, což považují za svůj největší úspěch. Následně, v roce 2005 natočili vánoční CD, které nese název *Co se stalo nenadále*. Od roku 2009 skončila jejich spolupráce s cimbálovou muzikou Dúbrava a soubor začal spolupracovat s cimbálovými muzikami z okolí. Na konci roku 2011 se změnilo vedení a v roce 2012 se vedení ujali manželé Kateřina Jestřábová Kristová a Libor Jestřáb. Během jejich působení ve vedení se soubor zabýval tancem z kyjovského Dolňácka, občas se navracel ke starším písním a tancům, také navštívili řadu vystoupení. Mezi některé můžeme zmínit *Region Tour* Brno, v Přerově, Plzni, či Praze. V této době měla Dúbrava 30 členů plus pětičlennou cimbálovou muziku s primášem Zbyňkem Šindarem s názvem *Dolňácká cimbálová muzika*. Soubor se nyní dvakrát ročně účastnil svých víkendových soustředění. Dúbrava se účastnila spousty festivalů nejen v ČR, ale cestovala i do zahraničí. Výbornou akcí byla *Od kolébky po rakev*, kde vystupovala nejen Dúbrava, ale i ostatní soubory. Jako další určitě stojí za zmínku festival *Dřevo a víno* v Dubňanech, který se konal v roce 2008 a 2009, kde došlo k prolomení světového rekordu v rámci Největší cimbálové muziky na světě, kde se účastnila 107 hudebníků, který je zapsán i v Guinnessově knize rekordů. Soubor v roce 2011 obnovil fašaňk, kdy se 1. máje děvčata převlékla za chlapce a naopak. Jako další akci uspořádali členové Dúbravy *Ze stařenků pod horu*, kdy se utvoří dvojice, družstvo, které tvoří stařenka a její potomek, oba jedou na jednom kole, nebo jeden běží a druhý jede a v cíli, tedy pod Dubňanskú horú je čeká posezení a občerstvení. Dúbrava vystupovala o vánočních svátcích v *Bobby centru* v Brně, což bylo vystoupení pro zahraniční hosty či se pravidelně účastnila plesu ve Žďáru

nad Sázavou. Každoročně se soubor účastní místních akcí. Zabývá se především místními lidovými zvyky a tradicemi.²⁷

2.1.3. Starší Dúbrava

Starší Dúbrava je novější seskupení starších hudebníků, kteří jsou původními členy Dúbravy. Pod vedením paní Magdalény Ottové se snažili podpořit tancem omlazený kolektiv Dúbravy, což však přes talent mladších členů Dúbravy nebylo třeba po dlouhou dobu. I tak se však starší členové scházeli a nacvičovali, aby se mohli prezentovat na různých festivalech. Mezi některé můžeme zmínit například *Slovácký rok* v Kyjově, *Folklorní festival Seniori* v Petrově, *30. výročí Věnečku Fanoše Mikuleckého*, *25. výročí Cimbálové muziky Danaj*, či *Folklorní festival Milotice*. Nyní má soubor okolo dvaceti členů, skládá se převážně z manželských párů, kdy věkový průměr členů souboru je 36 let.

2.1.4. Slovácký krúžek

Jeden Slovácký krúžek vznikl v roce 1953. Bylo to seskupení asi 25 mladých lidí, kteří chtěli vytvořit národopisný soubor. Vedoucím tohoto krúžku se stal pan Vladimír Strýček. O rok později, v roce 1954 se však začali scházet další jedinci, kteří měli zájem o místní tradice a zvyky. Tento krúžek vedla paní Marie Kryštofová spolu se svým bratrem Josefem Kordulou. Za jeho zakládající členy můžeme považovat celkem deset mužů a jedenáct žen. Tento soubor se rozhodl, že bude připravovat vystoupení na vinobraní²⁸, proto hned začal nacvičovat. Dále se chystaly hody, kterých se Slovácký Krúžek taktéž účastnil. Po této akci se začalo uvažovat o sloučení

²⁷ MADĚRYČ, Pavel. *Dubňany: 1349-1964-1999: minulost a současnost moravskoslováckého města: 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem*. Dubňany: MěÚ, 1999.

BIMKOVÁ, Milada. *Za Dubňany, za dědinú: historie a současnost folklorního hnutí v Dubňanech a okolí*. Dubňany: Zd. Kaňa, 2013. ISBN 978-80-260-6791-7.

NÁRODOPISNÝ SOUBOR DÚBRAVA [online]. [cit. 18.2.2023]. Dostupné z: <http://www.nsdubrava.cz/>

Kronika národopisného souboru Dúbrava

²⁸ Vinobraní je událost, která se koná každoročně v období zralých hroznů, které se sbírají.

obou krúžků dohromady, což se i následně stalo a celý sloučený soubor nesl název *Sdružený závodní klub Ligniťan*. Vedení se od této doby ujal pan Jan Zemánek. Soubor hned začal nacvičovat na slovácké odpoledne v Dubňanech a na celostátní spartakiádu v Praze, kde krúžek vystoupil na Strahově a další den se účastnil průvodu na Václavském náměstí. S postupem času se se začali členové vdávat a ženit, proto přicházeli noví členové, kteří chtěli zachovat tradice. Mezi lety 1971 až 1976 Slovácký krúžek Ligniťan navštěvovalo asi 35 členů. Krúžek se scházel jedenkrát týdně na kulturním domě. V této době krúžek neměl vedoucího, proto byla příprava náročnější, avšak se na vedení krúžku podílel pan Jaroslav Dohnálek, který hrával na housle a pan Bohumil Peterka, který navštěvoval folklorní soubor *Technik* při VŠ Báňské v Ostravě, který krúžek obohatil například o tanec čardáš. V tomto období nebylo moc veřejných vystoupení, krúžek vystupoval na výročí státních svátků, akcích pořádaných firmami či slováckých odpoledních. V roce 1972 byla souborem nacvičena *Slovácká svatba*, které se účastnili i bývalí členové. Soubor se i dvakrát účastnil natáčení pro televizi. Poprvé v roce 1973 v dokumentu o dubňanském rodákovi a hudebním skladateli Ludvíku Poděšťovi, a poté o rok později v pořadu věnovaném činnosti Sdružených závodních klubů. Velkým přínosem pro tento soubor byl pan Jan Louchtan, vedoucí souboru *Danaj ve Strážnici*, který soubor poprvé vzal na soustředění, což soubor posunulo. Slovácký krúžek Ligniťan se účastnil i Národopisného festivalu kyjovského Dolňácka, a to i v roce 1998. Za celou dobu působení tohoto krúžku byl soubor doprovázen cimbálovou muzikou Jožky Varmuži a cimbálovou muzikou Karla Hrubého. Tento soubor v dnešní době již není aktivní.²⁹

²⁹ MADĚRYČ, Pavel. *Dubňany: 1349-1964-1999: minulost a současnost moravskoslováckého města: 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem*. Dubňany: MěÚ, 1999.

BIMKOVÁ, Milada. *Za Dubňany, za dědinu: historie a současnost folklorního hnutí v Dubňanech a okolí*. Dubňany: Zd. Kaňa, 2013. ISBN 978-80-260-6791-7.

2.1.5. Drmolice

Drmolice jsou ženský národopisný soubor. Nese název podle místní známé písně *Ty dubňanské Drmolice*. Soubor vznikl v roce 1985 a jeho první vedoucí byla paní Milada Kolaříková. Nejdříve se scházelo asi šest žen, které si připravovaly humorné scénky, aby zpestřily své schůze. Jejich cílem bylo uchovávat lidové tradice. Pokud bylo třeba, musely na kulturních vystoupeních za tyto staré báby zaskočit děvčata z Dúbravy. V roce 1991 převzala vedení paní Ludmila Maradová. Tento soubor se zabývá a inspiruje lidovými zvyky, které jsou spojeny s prací a životem našeho regionu, což předvádí i v jevištní úpravě (např. okopávání brambor, skákání na konopě, draní peří, atd.). Také zpracovávají různé obřady (např. pochovávání basy³⁰, štěpánská pochůzka³¹, atd.). Zabývají se písněmi ze Sušilových a Kubových sbírek. Soubor spolupracuje s národopisným souborem Dúbravou a Mužským pěveckým sborem. Účastní se také různých festivalů, např. *Slovácký rok* v Kyjově, nebo *Mezinárodní folklorní festival Strážnice*, přehlídek ženských sborů a místních akcí. Mají svůj specifický kroj se žlutou suknicí. V roce 2014 se soubor omladil a soubor získal novou vedoucí, tentokrát paní Hanu Ottovou.³²

³⁰ Pochovávání basy se koná den před Popeleční středou. Basa se pohřbí ve znamení, že na ni nebude po nějakou dobu hráno.

³¹ Štěpánská obchůzka je akce, kdy se holky převlečou za kluky a chodí po dědině. Poté je ještě jedna, kdy se kluci převlečou za holky a chodí po dědině.

³² BIMKOVÁ, Milada. *Za Dubňany, za dědinu: historie a současnost folklorního hnutí v Dubňanech a okolí*.

Dubňany: Zd. Kaňa, 2013. ISBN 978-80-260-6791-7.

ŽENSKÝ NÁRODOPISNÝ SOUBOR DRMOLICE [online]. [cit.15.2.2023]. Dostupné z:

<http://www.drmolice.cz/>

Kronika národopisného souboru Drmolice

2.2. Cimbálové muziky

2.2.1. Vývoj cimbálové muziky

Za rok vzniku první dětské cimbálové muziky v oblasti Kyjovska i Slovácka považujeme rok 1953. V tomto roce začaly zkoušet žáci pod vedením Vladimíra Strýčka na nově otevřené škole v Dubňanech. Muzikanti se scházeli a začali doprovázet krúžek. Začínali s nácvikem na svatbu a poté se účastnili řady vystoupení, přehlídek i vystoupení u nás, nejvýznamnější je třeba účast na Folklorním festivalu ve Strážnici, kdy muzika z Dubňan zahajovala program na *Bludníku* s pásmem *Dubňanská svatba*, za přítomnosti pozorování i prezidenta republiky. V 60. letech se z této dětské cimbálové muziky stala cimbálová muzika *Ligniťan*. V 70. letech z muziky odešel Vladimír Strýček a v letech 1980-1986 cimbálová muzika spolupracuje s vokálně instrumentálním souborem. V roce 1987 tato muzika byla na měsíc ve SSSR. Jak šel čas, došlo k rozpadu muziky, jež se stal hlavně z důvodu rozchodu muzikantů do jiných muzik.

Od doby založení ZUŠ v roce 1995 její ředitel, kterým byl právě pan Pavel Varmuža, založil ještě pět dětských cimbálových muzik, které spadaly pod tuto školu. Tyto cimbálové muziky se zabývali jak vystupováním s tanečnicí a zpěváky, tak i samostatnými vystoupeními a přehlídkami dětských cimbálových muzik. Ve městě Dubňany se tato přehlídka koná pravidelně od roku 1994³³ a jejíž součástí jsou nejen místní cimbálové muziky, ale i muziky z celého regionu. Místní muziky dosahují největšího úspěchu. To dokazuje například 1. místo v *Celostátní soutěži cimbálových a hudeckých muzik* ve Vysokém Mýtě v roce 2000 cimbálové muziky z Dubňan s primášem Petrem Kůřilem, nebo rok 2003, kdy ve stejné soutěži získala 1. místo mladší hudecká muzika s primášem Petrem Příkazským. Nejvýznamnějším rokem byl však rok 1995, kdy cimbálové muziky společně s Dúbravěnkou na *Regionální přehlídce slováckých souborů* ve Strážnici získali 2. místo a tím pádem získali i postup a účast na

³³ Vždy v dubnu

II. *Zemské přehlídce Moravských a Slezských dětských souborů*, která se konala v Kroměříži.³⁴

2.2.2. Cimbálová muzika Dúbrava

Tato cimbálová muzika vznikla v roce 1992 pod vedením pana Pavla Varmuži. Nejprve byla známá jako dětská hudecká muzika, která se však v následujících letech zvětšila na cimbálovou muzika Dúbravu. Jejím primášem³⁵ se tehdy stal pan Zdeněk Kaňa. První sestavu tvořilo až jedenáct mladých hudebníků. Tato muzika se vyznačovala zejména výborným hlasovým projevem a byla považována za jednu z nejlepších v okolí. Krátce po jejím založení doprovázela muzika dětský národopisný soubor Dúbravěnků, se kterou se účastnila řady vystoupení jak u nás, tak v zahraničí. Tento soubor doprovázela celkem šest let. Poté se samostatná muzika účastnila různých přehlídek muzik a festivalů. Tato muzika nejprve vystupovala bez cimbálu. V průběhu let se muzika ustálila na sedm muzikantů a začala doprovázet národopisný soubor Dúbravu, kde někteří chlapci z muziky vystupovali i jako tanečníci. S tímto souborem se muzika účastnila také řady vystoupení a festivalů, nejen v České republice. Spolupráce cimbálové muziky Dúbrava však nekončila jen u těchto dvou souborů. Muzika doprovázela i sólisty zpěváku z Dubňan či Mužský sbor, Drmolice, Sboreček z Dubňan. CM Dúbrava natočila i několik CD. Jako první doprovázela Mužský sbor na CD *Za Dubňany za dědinu* a malé zpěváky při 20. ročníku soutěže *O věneček z rozmarýnu Fanoša Mikuleckého* na CD *Dědinečko moja*. Samostatně potom vydali CD *Ej ty Belkovy husle* a s národopisným souborem Dúbravou CD s koledami s názvem *Co se stalo nenadále*, z něhož bylo pár skladeb vybráno k vydání v *Antologii moravské lidové hudby*. Ta se zabývá výběrem kapel a

³⁴ MADĚRYČ, Pavel. *Dubňany: 1349-1964-1999: minulost a současnost moravskoslováckého města: 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem*. Dubňany: MěÚ, 1999.

³⁵ Primáš je první hudebník, zejména houslista ve folklorním souboru.

zpěváků, kteří se zabývají zachováním hudebních tradic regionu. Jako poslední vydala tato muzika CD s názvem *Dubňanské*.³⁶

2.2.3. Cimbálová muzika Vyšicko

Cimbálová muzika Vyšicko byla založena roku 1988 panem Pavlem Maradou. Měla čtyři zakládající členy a to Pavla Maradu, Jendu Hrubého, Josefa Žurovce a Zdeňka Kubeše. Po roce se přidal klarinetista Zbyněk Kopeček. Jako v každé muzice či souboru se i zde vystřídalo několik muzikantů. Na začátku působení muziky neměli někteří členové se svými nástroji tolik zkušeností, proto se říkalo: „*Co se neodehraje, to se odzpívá*“. Jedním z prvních vystoupení muziky bylo doprovázení Drmolice v rámci setkání pěveckých sborů, které se konalo v Hodoníně na Kulturním domě. Muzika Vyšicko navštívila mnoho známých míst, mezi něž patřily například Vídeň, Benátky, Milano, Monte Carlo, či Paříž. Tato muzika se účastnila řady místních akcí, jako jsou hody nebo MDŽ, avšak jejich pýchou je vystoupení u knížete Lobkowicze na Rakouském zámku *Waserberg* při příležitosti soukromého honu. Muzikanti spolupracovali jak s Drmolice, tak s Mužským sborem, se kterým nahráli CD s názvem *Jedú, chlapi, jedú z tej Dubňanskej hory*. Muzika nehraje od roku 2010 od nečekaného odchodu primáše Jendy Hrubého. Cimbálka je však připravená hrát, podle členů má pouze dlouholetou pauzu.³⁷

³⁶ CIMBÁLOVÁ MUZIKA DÚBRAVA [online]. [cit. 23.2.2023]. Dostupné z: <https://www.cmdubrava.cz/>

³⁷ MADĚRYČ, Pavel. *Dubňany: 1349-1964-1999: minulost a současnost moravskoslováckého města: 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem*. Dubňany: MěÚ, 1999.

BIMKOVÁ, Milada. *Za Dubňany, za dědinú: historie a současnost folklorního hnutí v Dubňanech a okolí*. Dubňany: Zd. Kaňa, 2013. ISBN 978-80-260-6791-7.

3. Pěvecké sbory

Zpěv je nedílnou součástí folkloru u nás na Jižní Moravě. I zde, v Dubňanech, postupně vznikaly pěvecké sbory. Některé byly aktivní pouze chvíli, některé fungují stále do dnes. Každý z níže zmíněných sborů se zabývá jiným repertoárem skladeb podle toho, kde se jejich vystoupení vyskytuje.

3.1. Veselá sedma

Spíš než sbor Veselou sedmu můžeme zařadit k pěvecko-instrumentální skupině³⁸. Vznikla v roce 1940 a jejím zakladatelem a zároveň i vedoucím byl pozdější hudební skladatel Ludvík Poděšť. Zabývali se skladbami tehdejší doby trampského charakteru nebo vlastní tvorbou Ludvíka Poděště. Tato hudební skupina byla v době svého působení velmi populární, byla vysílána dokonce v rozhlase. Chvíli po druhé světové válce tento soubor zanikl z důvodu odchodu jednotlivých členů za prací.

3.2. Ligniřan

Tento taktéž vokálně-instrumentální soubor vznikl v roce 1958 na popud Ing. Rostislava Rozsypálka a Jaroslava Dohnálka. Skupina brala inspiraci ve skupině *Kuerovci*, která se zabývala latinsko-americkým folklorem a byla v té době velmi populární. Její repertoár byl složen z lidových písní z různých konců světa a byl zajímavý svými originálními texty. I tento sbor se však po nedlouhé době rozpadl.³⁹

3.3. Mužský pěvecký sbor

Mužský pěvecký sbor založil pan Jozef Macek v roce 1989. K jeho založení jej inspiroval ženský sbor Drmolice, kteří již aktivně vystupovali. Ve sboru od jeho počátku doposud působilo průměrně od dvanácti do šestnácti členů. Před založením objel pan Macek již vyšlé muže ze Slováckého krúžku, kteří již byli spjati s hudbou a měli své kroje a někteří z nich se stali členy právě mužského

³⁸ Nejen, že zpívali, ale doprovázeli se i na hudební nástroje.

³⁹ MADĚRYČ, Pavel. *Dubňany: 1349-1964-1999: minulost a současnost moravskoslováckého města: 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem*. Dubňany: MěÚ, 1999.

pěveckého sboru. Někteří členové ve sboru účinkují od jeho založení doposud. Členové sboru mají kroj a dva obleky – jeden civilní a druhý slavnostní. Tento sbor vystupuje na pohřbech, svatbách a oslavách. Ročně může mít i kolem dvaceti akcí. Jinak nazývaní *mužáci* se zabývají slováckými písněmi, tedy skladbami z okolí, zejména z Kubových sbírek. Každoročně se poslední dubnovou nedělí koná na místní hale Sportcentra *Želva* nebo na přírodním areálu setkání mužských pěveckých sborů. Tuto tradici také inicioval a založil pan Macek. Sbor se účastnil přehlídek a získal ocenění za největší počet krojovaných, kteří se sešli na přírodním areálu v Dubňanech. Sbor za vedení pana Macka vydal dvě CD a jedno DVD, kde vystupují nejen členové Mužského pěveckého sboru, ale i členové Drmolice a následně dětské soubory. Následně převzal vedení pan František Kordula. Sbor je aktivní doposud a aktivně v něm vystupuje cca patnáct členů.⁴⁰

3.4. Sbořeček z Dubňan

Sbořeček z Dubňan vznikl v roce 2009 v Dubňanech na popud Michala Strýčka, vedoucího své cimbálové muziky. Na jedno vystoupení se svou muzikou potřeboval dívčí sbor a od té doby se začaly scházet tyto ženy a dívky, které v současné době sbor tvoří, a začaly nacvičovat převážně na FF⁴¹ Milotice. V době zahájení tohoto sboru se vedení ujaly paní Zdeňka Jahodová a Magdaléna Ottová, které v roce 2011 vystřídala paní Lubka Vacenovská, která je v současné době zároveň i uměleckou vedoucí. Pomocí bohatých zkušeností a hudebnímu a uměleckému nadání paní Vacenovské se Sbořeček postupně rozvíjel až do dnešní podoby. Co se týče repertoáru skladeb, zaměřují se nejen lidové písně regionu Slovácka, ale i na ostatní písně jiných žánrů, kterými se zabývají především z důvodu vystoupení na svatebních obřadech či Vítání občánků. Sbořeček se účastní různých festivalů, mezi které můžeme zařadit FF Milotice, MFF⁴² Mistřín, nebo různých dalších akcí, mezi něž patří Parkinsoniáda v Dubňanech, Folklorní dny v Olympii Brno, Tříkrálové koledování v kostele sv. Josefa, Pořad Ženského

⁴⁰ Rozhovor s Josefem Mackem, zakladatelem a bývalým vedoucím Mužského pěveckého sboru, dne 13.1.2023

Rozhovor s Františkem Kordulou, současným vedoucím Mužského pěveckého sboru, dne 26.1.2023

Měsíčník města Dubňany, vydání z dubna roku 2022 S článkem o Mužském sboru

⁴¹ Folklorní festival

⁴² Mezinárodní folklorní festival

sboru Tetky z Kyjova *Vyklepaná fajfka* a další. Staly se i součástí kulturního života v Dubňanech, kde se účastní akcí jako jsou hody, fašaňk, vánoční koncerty či letní slavnosti. V dnešní době sboreček navštěvuje 16 členek.⁴³

3.5. Chrámový sbor

Chrámový sbor při Kostele svatého Josefa v Dubňanech v současnosti vede paní Lubka Vacenovská. Sbor se zabývá repertoárem písní a skladeb, které jsou zaměřeny k událostem v kostele. Zabývá se tedy uchováváním tradic duchovní hudby. Vystupují zejména na vánočních koncertech, mších a dalších akcích.

3.6. Dětský sbor při ZŠ

Tento sbor je vedený už více jak deset let paní učitelkou Mgr. Lenkou Dobešovou. Sbor je tvořen žáky základní školy, od první klidně až do deváté třídy. Tento sbor se schází jednou týdně a nacvičuje skladby na různé akce během školního roku. Do jejich repertoáru patří jak písně lidové, či písně z pohádek, ale sbor třeba nacvičuje i písně Zdeňka Svěráka a Jaroslava Uhlíře⁴⁴. Sbor vystupuje na akcích školy, jako jsou vánoční jarmarky, či při různých příležitostech školy, jako je například vyřazování žáků devátých tříd. Sbor vystupoval i se známými interprety, například s Lád'ou Kerndlem či Petrem Bende na Kulturním domě v Dubňanech. V posledních letech s přípravami různých vystoupení pomáhají i paní učitelky z druhého stupně, které mají aprobaci hudební výchovy, a to Mgr. Iva Kovářová a Mgr. Marie Krakovičová.

⁴³ SBOREČEK Z DUBŇAN [online]. [cit. 16.2.2023]. Dostupné z: <https://www.sborecekzdubnan.cz/kontakt/>

⁴⁴ Mezi některé písně můžeme zmínit písničky z filmu Tři bratři – operka o Karkulce či Šípkové Růžence.

4. Dechové soubory

Dechové kapely se v Dubňanech objevují už od 70. let 19. století. V roce 1918 byla v Dubňanech založena dechovka Josefem Navrátillem, kterou vedl do roku 1922, kdy její vedení převzal jeho bratr Jan⁴⁵. Následně byla hudba převzata jejich dalším bratrem Ferdinandem, který ji řídil až do roku 1939. V roce 1945 vznikla dechová hudba ve sklárně. Vznikla na popud majitele sklárny B. Vrtaly, který zakoupil hráčům hudební nástroje a umožnil jim zkoušet dokonce i v pracovní době.

4.1. Ligniťan

V roce 1956 došlo k zásadnímu zvratu, kdy došlo k sjednocení zdejších kapel a ve Sdruženém závodním klubu vznikla dechovka *Ligniťan*. Kapelníkem byl Šimon Sed'a, člen bývalé sklářské dechovky. Tuto dechovku tvořili jak členové bývalé sklářské dechovky, tak dalších místních dechovek. V roce 1958 vedení převzal syn Šimona Sedi, Miroslav, za jehož vedení dechovka dosáhla velkých úspěchů. Tento soubor spolupracoval s místním *Ochotnickým divadlem*, jak po stránce instrumentální, tak po stránce vokální. Tuto spolupráci dokazují díla *Hejtman Talafus*, *Maléřečka* či *Slovácká princezna*. V roce 1972 Miroslav Sed'a onemocněl a ve vedení ho nahradil Milan Řehánek. Ten se však po dvou letech nepohodl s vedením SZK⁴⁶ a odešel do sousedních Milotic. V roce 1974 se tedy vedení ujal Josef Kopeček, což byl učitel hudby v kurzu při SZK. V době jeho vedení došlo k jisté modernizaci repertoáru, inspirovaného brněnskou kapelou *Moravanka*. Z tohoto důvodu Josef Kopeček přejmenoval *Ligniťan* na *Moravěnku*. Pro dosažení vyšší úrovně a také většího úspěchu došlo k snížení počtu hráčů a náročnějšímu nácviku skladeb. Tímto dosáhl opravdu dobrého výsledku a dechovka se stala úspěšnou a žádanou. V roce 1977 převzal vedení Vladimír Rendl, který se snažil dát hudbě původní podobu a proto změnil její název na *Ligniťanku*. Pod tímto názvem působila až do roku 1983, kdy ukončila svoji činnost.

⁴⁵ Není znám název této hudby.

⁴⁶ Sdružený závodní klub

4.2. Slovácká dechová hudba Vonička

Roku 1972 učitel hudby při Sdruženém závodním klubu Dubňany a bývalý vojenský hudebník Josef Kopeček, měl za úkol vytvořit dětský dechový orchestr z žáků, kteří navštěvovali hudební kurz. Jelikož se na dechové nástroje v té době učili pouze dva žáci, musel se udělat nábor, kde se podařilo nabrat dalších 18 žáků a od této doby byl soubor známý jako *Dechový orchestr mladých*. V průběhu pár měsíců se jim podařilo nacvičit pásmo, se kterým vystupovali na závěru školního roku. Toto vystoupení mělo velmi dobrý ohlas, čímž začala éra dalších úspěšných vystoupení, které vyústily z řady zkoušek. DOM⁴⁷ se účastnil řady vystoupení, které byly úspěšné a o soubor byl zájem ze strany tisku. Věkový průměr mladých členů souboru byl 12 let a rozvinul se až na 36 členů. Významná akce, které se účastnili, byla Krajská přehlídka v Jihlavě v roce 1973, kde se účastnili za okres Hodonín, tuto přehlídku vyhráli a proto jim bylo umožněno jako jediným se účastnit Celostátní soutěže v Praze. Nebo v Bratislavě, kde se účastnili Letních olympijských her učňovského dorostu v roce 1973. Dále se hudby účastnila akcí nejen u nás, ale zejména v NDR a SSSR. Jakmile došlo k odchodu Josefa Kopečka ze souboru, vedení se ujali Antonín Vojáček a Josef Krist, kteří tehdy učili hudební kurzy. V případě, když hudebníci opouštěli soubor kvůli vojenské službě, dostal za úkol pan Miroslav Sed'a udržet fungování kapely, k čemuž po skončení školy a vojenské služby chlapců došlo. Hudba hrála na plesech, svatbách, narozeninách, pohřbech, koncertech, přehlídkách, soutěžích, hodech i festivalech. V roce 1986 došlo k zásadní změně v souboru, kdy z něj odešla asi polovina členů v čele s bývalým starostou Dubňan Františkem Trískou do muziky do sousedních Mutěnic. Jejich název *Přespolanka* vznikl z toho popudu, že přece šli přes pole. Následně však došlo k obohacení obou hudeb o nové hráče a obě hudby pokračovaly ve své činnosti i nadále. V roce 2003 oslavila Vonička 20 let svého trvání. První kapelu vedl Miroslav Sed'a a starou dechovku vedl Vladimír Rendl. Následně však došlo ke spojení obou muzik a na vedení se vystřídal několik muzikantů. Nakonec kvůli snižování počtu členů došlo k rozpadu této hudby. Zůstalo pouze několik muzikantů, kteří vystupují na malých akcích, případně pomáhají kapelám v okolí.

⁴⁷ Dechový orchestr mladých

4.3.Slovácká dechová hudba Přespolanka

Dechová hudba Přespolanka vznikla v roce 1986 v Mutěnicích, kdy došlo k přesunu některých muzikantů z dubňanské muziky Voničky, v čele s bývalým starostou města Františkem Třískou, do sousedních Mutěnic a jelikož šli přes pole, vznikl název jejich muziky. V začátcích s vedením pomáhal Mgr. Karel Bohůn. Muzika se účastnila místních akcí a po prvních úspěších i akcí v zahraničí, například v Rakousku či Holandsku. Po roce 1989 se muzika vrátila zpátky do Dubňan a mohla být zahlédnuta i na televizních obrazovkách. Tato muzika vydala v roce 1991 svou první kazetu v Holandsku, následně u nás vydala dalších pět titulů. Zabývá se repertoárem písní s autory z Moravského Slovácka, například Metoděj Prajka nebo Antonín Žváček. Mezi velký úspěch Přespolanky patří účast na mezinárodním folklorním festivalu v Severní Karolíně v USA v roce 2001. Tato hudba neměla problém sehnat zpěvačky, těch bylo dostatek. Problémem bylo sehnat zpěváka. Vystupovali na známé hudební akci v Dubňanech na přírodním areálu s názvem *Pod slováckým vinohradem*, dnes známé jako *Za dechovkou do Dubňan*, která se každoročně koná o letních prázdninách.⁴⁸

⁴⁸ MADĚRYČ, Pavel. *Dubňany: 1349-1964-1999: minulost a současnost moravskoslováckého města: 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem*. Dubňany: MěÚ, 1999.

5. Další hudební tělesa

5.1. Orchester

První orchestr v Dubňanech vznikl v meziválečném období, kdy začaly vznikat taneční, jinak nazývané i jazzové orchestry. Ten dubňanský vznikl v roce 1943 a nesl název *MOTÝLCI*. Orchestr měl přibližně deset členů, mezi některé můžeme zmínit Václava Dohnálka, Josefa Kopečka či Heriberta Šurala, a působil asi jen pět let. Velkou pomoc přinesl i námi již zmíněný Ludvík Poděšť, který v té době studoval brněnskou konzervatoř.

Ke vzniku nového orchestru můžeme připisovat rok 1952, který účinkoval a zkoušel, avšak k jeho výraznému zlepšení došlo až v roce 1955, kdy se vedení ujal Lubomír Veteška. Orchestr pod jeho vedením začal dosahovat velkých úspěchů. Jeho vysokou úroveň a kvalitu dokazuje také to, že hráči zvládli výborně zahrát i náročné party ze zpěvohry *Nebe na zemi* od Jiřího Voskovce a Jana Wericha, s hudbou Jaroslava Ježka či spolupráce s místním tehdejších Ochotnickým divadlem na programu *Kdo se cítí...* Orchestr se rozpadl v roce 1960, kdy z něj odešel Lubomír Veteška.

5.2. Skupiny VEGA, TRITON, UNIZONO

Na začátku šedesátých let na hornickém učilišti v Dubňanech vznikla k potřebám náborových akcí instrumentální skupina. Z tohoto základu se dále vyvinula hudební skupina s názvem *VEGA*. Ta vznikla v roce 1964 a jejím vedoucím byl Josef Novotný. Tato hudební skupina byla velmi inspirována a ovlivňována hudební skupinou *The Beatles*. Působili do roku 1969, kdy došlo k odchodu Josefa Novotného a následně k rozpadu skupiny.

V roce 1976 započaly svoji činnost v Dubňanech na kulturním domě další skupiny. Nesly název *TRITON* a *UNISONO*. Tyto skupiny však také nevystupovaly příliš dlouho. Po ukončení jejich činnosti a zároveň kvůli následnému vzniku a zahájení období diskoték, které byly u populace oblíbenější, se už další hudební skupina ani orchestr nevytvořili.⁴⁹

⁴⁹ MADĚRYČ, Pavel. *Dubňany: 1349-1964-1999: minulost a současnost moravskoslováckého města: 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem*. Dubňany: MěÚ, 1999.

Závěr

V této práci se mi povedlo stručně popsat jednotlivé hudební spolky ve městě Dubňany, podat přehled o jejich vývoji, členech, významu a funkci. Při důkladnějším pátrání po materiálech souborů, či informacích o hudební osobnosti, a větší časové dotaci by se s prací dále dalo pracovat, dala by se obohatit o další zajímavé informace, či přílohy. Nepopsala jsem vše do detailů, ale podala jsem stručný přehled, který měl odpovídat rozsahu této práce. Co se nepodařilo, bylo z mého pohledu nedostatečné popsání některých spolků z důvodu nedostatečných materiálů o nich.

Myslím si, že práce odpovídá názvu, jsou zde popsány jednotlivé spolky v takovém podání, ve kterém se čtenáři různých generací budou orientovat a nebude to pro ně nic složitého. Práce je zaměřena na všechny hudební spolky, proto se třeba mladší čtenáři mohou dozvědět o spolcích, které neznají.

Tahle práce může sloužit učitelům hudební výchovy jako pomůcka či podklad pro podání přehledu žákům o nejen aktuálních, ale i již neaktivních spolcích a celém hudebním a kulturním životě v jejich městě. Dále také může posloužit široké veřejnosti, která by se chtěla dozvědět informace o hudebním životě v jejich městě, případně zdejším folkloristům, historikům, či členům hudebních spolků. Zároveň by práce mohla oslovit mladší generaci, jelikož ta v dnešní době moc nečte knihy a tohle je taková zkrácená verze knihy, což by je případně mohlo zaujmout.

Použitá literatura a zdroje

MADĚRYČ, Pavel. *Dubňany: 1349-1964-1999: minulost a současnost moravskoslováckého města: 650 let od první písemné zmínky a 35 let od jmenování městem*. Dubňany: MěÚ, 1999.

BIMKOVÁ, Milada. *Za Dubňany, za dědinú: historie a současnost folklorního hnutí v Dubňanech a okolí*. Dubňany: Zd. Kaňa, 2013. ISBN 978-80-260-6791-7.

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA DUBŇANY [online]. [cit. 25.2.2023]. Dostupné z: <https://www.zusdubnany.cz/>

NÁRODOPISNÝ SOUBOR DÚBRAVA [online]. [cit. 18.2.2023]. Dostupné z: <http://www.nsdubrava.cz/>

NÁRODOPISNÝ SOUBOR DÚBRAVĚNKA [online]. [cit.18.2.2023]. Dostupné z: <http://www.dubravenka.cz/>

ŽENSKÝ NÁRODOPISNÝ SOUBOR DRMOLICE [online]. [cit.15.2.2023]. Dostupné z: <http://www.drmolice.cz/>

SBOREČEK Z DUBŇAN [online]. [cit. 16.2.2023]. Dostupné z: <https://www.sborecekzdubnan.cz/>

CIMBÁLOVÁ MUZIKA DÚBRAVA [online]. [cit. 23.2.2023]. Dostupné z: <https://www.cmdubrava.cz/>

Brožura o ZUŠ Dubňany

Kronika národopisného souboru Dúbravěnka

Kronika národopisného souboru Dúbrava

Kronika národopisného souboru Drmolice

Rozhovor s Josefem Mackem, zakladatelem a bývalým vedoucím Mužského pěveckého sboru, dne 13.1.2023

Rozhovor s Františkem Kordulou, současným vedoucím Mužského pěveckého sboru, dne 26.1.2023

Měsíčník města Dubňany, vydání z dubna roku 2022 S článkem o Mužském sboru

CD s názvem *Dubňanské* od Cimbálové muziky Dúbrava

Národopisný dokument *Za Dubňany za dědinú*

Seznam příloh

Příloha č. 1: Drmolice, Dostupné z: <http://www.drmolice.cz/foto2018.html>, [cit. 15.2.2023]

Příloha č. 2: NS Dúbrava na slovenském festivalu Východná, Dostupné z: <https://www.nsdubrava.cz/>, [cit. 18.2.2023]

Příloha č. 3: Dúbravěnka v roce 2017, Dostupné z: <http://www.dubravenka.cz/>, [cit. 18.2.2023]

Příloha č. 4: Mužský pěvecký sbor na 30. setkání pěveckých sborů v Dubňanech, 2022, Dostupné z: <https://www.dubnany.eu/fotogalerie-1/rok-2022/30-setkani-muzskych-sboru-1022cs.html>, [cit. 15.2.2023]

Příloha č. 5: Sboreček z Dubňan, v roce 2014 při příležitosti 5. výročí sboru „Z každého rožku trošku“, autor fotky David Marada, Dostupné z: <https://www.sborecekzdubnan.cz/fotogalerie/#>, [cit. 16.2.2023]

Příloha č. 6: Cimbálová muzika Dúbrava, Dostupné z: <https://www.cmdubrava.cz/cimbalka-media/fotogalerie>, [cit. 14.3.2023]

Příloha č. 7: Ludvík Poděšť, Dostupné z: <https://www.discogs.com/artist/1833918-Ludv%C3%ADk-Pod%C3%A9%C5%A1%C5%A5>, [cit. 10.2.2023]

Příloha č. 8: NS Starší Dúbrava v roce 2022, Dostupné z: <https://www.facebook.com/photo/?fbid=540423701297580&set=a.540423671297583>, [cit. 19.2.2023]

Příloha č. 1

Příloha č. 2

Příloha č. 3

Příloha č. 4

Příloha č. 5

Příloha č. 6

Příloha č. 7

Příloha č. 8

Anotace

Jméno a příjmení	Vendula Blahová
Katedra	Katedra hudební výchovy
Vedoucí práce	PaedDr. Lena Pulchertová, Ph.D.
Rok obhajoby	2023

Název práce	Historie hudebních spolků v Dubňanech
Název práce v angličtině	The history of musical associations in Dubňany
Anotace práce	Bakalářská práce na téma Historie hudebních spolků v Dubňanech podává přehled o této problematice. Teoretická část se zaměřuje na vymezení historie hudebních spolků. Čtenáři jsou seznámeni s městem Dubňany a také s historií a významem hudebních spolků zde až po současnost. Jsou zde také popsány kulturní události v průběhu roku, tradice a v neposlední řadě i významný hudební skladatel a jeho dílo.
Anotace práce v angličtině	The bachelor thesis on The history of musical associations in Dubňany tries to give an overview of this issue. The theoretical part is focused on history of musical associations in Dubňany. Readers are introduced to the city of Dubňany and its history and meaning of musical associations from the early beginning to the present. Culture events throughout the year and traditions are described here and of course some notable musical composer and his work.
Klíčová slova	Hudební spolek, kulturní akce, tradice, folklor, kultura

Klíčová slova v angličtině	Musical association, cultural events, traditions, folklore, culture
Přílohy v práci	8
Rozsah práce	35
Jazyk práce	Český jazyk